

नेदीयस् त्रि० अतिशयेनानिकः ईयसुन् नेदादेशः । अत्यन्त-
समीपस्थे स्त्रियां ङीप् ।

नेप पु० नी-प । १ पुरोहिते उज्ज्वलः । २ उदके निघट्टः ।
नेपथ्य न० नी-विच् ने नेता तस्य पथ्यम् । १ भूपथे अमरः ।
२ वेगे श्वेयस्थाने नाटकादेरभिनयार्थसज्जाभूषौ च
मेदि० “न पथ्यं नेपथ्यं वस्तुनरमनङ्गोत्सवविधौ” सा० द०
“उदारनेपथ्यभूतां च मध्ये” रघुः “नेपथ्योक्तं” सुसं-
यत् त्वाकाशवचनं तथा” सा० द० ।

नेपाल पु० देशभेदे “नेपासभट्टिभध्यक्तकुराङ्गमङ्गान्”
ह० सं० ४४० “नेपाबादागतोऽयं नवकम्बलवेषात्”
कबोदाहरणे विन्नायः “कटेश्वरं समारभ्य योगेश्वरान्”
महेश्वरि । । नेपाजदेशो देशेभिः । साधकानां सुसिद्धिदः”
शक्तिचक्रमतः । “नेपावे माहिमं भांसम्” अनाचारोक्तौ
नेपालजा स्त्री नेपावे देशे जायते जन-ङ ७त० । नेपास-
जातायां मनःशिलायाम् “नेपासजानरिचशङ्करसा-
ञ्जनानि” सुश्रुतः । जन-कर्त्तरि क्त ७त० । नेपा-
सजातायाम् । “नरिचं च शुक्लं नेपासजाता च सम-
प्रनाथा” सुश्रुतः ।

नेपालकम्बल पु० इत० । कुवास्थे चित्तकम्बले शब्दार्थचि० ।
नेपालनिम्ब पु० इत० । प्वरालके तृचनिम्बे नेपास-
जाते निम्बभेदे राजनि० ।

नेपालमूलक न० इति कन्दसदृशे मूलभेदे राजनि० ।

नेपालिका स्त्री नेपास उत्पत्तिस्थानत्वेनास्त्वस्थाः उत ।
मनःशिलायां राजनि० ।

नेम पु० नी-मन् । १ कावे २ अश्वधी ३ अश्वडे ४ प्राकारे
५ कैतेवे च मेदि० । ६ अङ्गे ७ गते च हेमच० । ८ ना-
आदौ अन्वार्थे च शब्दरत्ना० । ९ वायंकावे १० मूले
च ११ अङ्गे च सुप्रतिः । अङ्गार्थेऽस्य सर्वनामता ।
नेमकौ नेमकान् इत्यादि । लघि वा. नेमे नेमाः ।
१२ अङ्गे १३ दिश उत्तरवर्त्तिनि च निघट्टः । “हितं
जनिम नेमसुत्यतम्” क० ६ ६८५ “नेमसङ्घम्” भा०
“वायन् पचाति नेमो महि पचदर्थः” क० १०२७ १८

नेमधित त्रि० नेमं हितः नेम+धा-क्त “सुधितनेम-
धितेत्वादिना” पा० निघ० । अङ्गे हिते “सप्तमीता यदु-
यामसि त्वा युध्यन्तो नेमधिता पुनस्तु चूरः” क० ६ १२४
भावे क्तिन् । नेमधिति । अङ्गधाने स्त्री । नेमं धीयतेऽल
धा-क्तिन् निपा० । संयामे निघट्टः ।

नेमन् त्रि० नी-मा० मनिन् । प्रापके “तं गूत्तं नो नेमाघ्नः”

क० । १६२ “इमं गतौ वा० क्तिप् नेमानः प्रापका इषो
शेषाम्” मा० । कान्दसो नलोपाभावः ।

नेमि पु० नी-मि । १ तिनियट्टवे । २ रूपसमीपे रज्जुधार-
आर्धे त्रिकाशट्टयन्त्रे ३ चक्रान्ते च (रथचक्रस्य भूमि-
स्पर्शनयोग्ये भागे) ४ रूपान्तिकस्थे-समानस्थलभागे स्त्री
अमरः वा ङीप् । ५ जिनभेदे पु० हेमच० । ६ वज्रे पु०
निघट्टः “नियन्तुर्नेमिहस्तयः” रघुः “आने मिमन्त्रैः
शितिकण्डपञ्चः” “अपतन् द्रुतभ्रमिन्तनेमिहस्तयः” माचः
नेमिचक्र पु० परोक्षितम्बपथ्ये भाविन्दपभेदे “अधीन-
कण्ठस्यापि नेमिचक्रस्तु तत्पुत्रतः । गजाङ्गवे हृते
नद्या कौशाम्ब्यां च निवत्स्यति” भाग० ६ २२ २७

नेमिन् पु० नी-वा० मिनि । तिनियट्टवे भरतः ।

नेयार्थता स्त्री नेयः कृदिप्रयोजनाभावादयक्राजतो चक्षार्थे
यत् तस्य भावः । काव्यदोषभेदे “प्राप्तोऽप्रतीतसन्दिग्ध
नेयार्थनिर्णयार्थता” सा० द० “कमले चरणाघाते सुखं
सुसुखि ! तेऽकरोत्” । अल चरणाघातेन निजितत्वं
अप्यते” सा० द० । तत् कृदिप्रयोजनयोरभावात् तथात्वम् ।

ने(ने)मिश्र न० नेमिः शीर्यतेऽल ग-वा० आधारे ङ ।
नेमिश्रारण्ये ततः आर्धे अण् । नेमिश्रतत्त्वार्थे वायुपु०
अथ “एतन्मनोमयं चक्रं मया कृतं विद्युन्मते ।
यन्मास्य शीर्यते नेमिः सदेयस्तपसः शुभः । इत्युक्त्वा
स्रवंसहस्रं चक्रं कृत्वा मनोभवम् । प्रक्षिपत्य महा-
देवं विषसर्जं पितामहः । तेऽपि कृततरा विप्राः प्रपश्य
जगतां प्रभुम् । प्रययुस्तस्य चक्रस्य वलं नेमिर्विशो-
र्यते । तदनं तेन विख्यातं नेमिश्रं भुवि पूजितम्” ।

नेष्ट त्रि० न इष्टम् मज्जर्यमशब्देन “सह सुपा” पा० सं० ।
१ अनिष्टे २ तत्साधने निनिष्ठे च । “अतिककुदाः कथ-
देहा नेष्टाः हीनाधिककृत्रवः” ह० सं० ६१४० ।

नेष्ट पु० मिश्र-तन् । खोटे शब्दास्तु धिः । “यथा महार्थने
क्षिप्रः क्षिप्रं नेष्टुर्विनाशयति” भा० अतु० १२४० “नेष्टुः
पांशुपिण्डः” नीलकण्ठः ।

नेष्ट पु० नी-हन् नि० णुक् । अतिगम्भेदे उज्ज्वलद० ।
“ज्जावो नेष्टः ! पिव कृतना” क० १ १५२ “समानरानु
ब्राह्मणाणां सिपोहनेष्टकावाकानाम्” काव्या० ८ ६ २१ ।
नेष्ट त्रि० नेष्टु रिट् वा० अन् । नेष्टु सम्बन्धिनि “नेष्ट्राट-
तुभिरिष्यते” क० १ १५ ६ [अथल न० ।

नैः स्त्र न० निः स्त्रस्य भावः अण् । निङ्गन्तवे अयञ् नैः स्त्र
नैक त्रि० न एकः मज्जर्यमशब्देन “सह सुपा” पा० सं०